

REGISTERBLAD

Namn och datum: G Hallin (1987-02-25), M Löfroth (1998-01-09), Å. Pehrson (1999-10-14), Sture Marklund (2006-11-30)

Område av riksintresse för naturvård i Örebro (T) län

Områdesnummer: NRO18042

Områdesnamn: Nittälvsdalen

Kommun: Ljusnarsberg (64) och Hällefors (63)

Kartblad: 11ENO 11FNV 12ESO

Area: ca 5150 ha varav ca 5100 ha land och ca 50 ha vatten

Naturgeografisk region: Sydligt boreala, kuperade områden: Bergslagen (28b), Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden (30)

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 61, Norrström

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m samt Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m.

Riksvärde:

Geovetenskap	
Vattendrag	Fauna
Platåformigt välvd mosse	Fauna
Excentriskt kärr	Fauna
Topogent kärr	
Naturskogsområde	Flora
	Fauna

Värdeomdöme: Nittälvsdalen är ca 20 km lång. Den övre delen, ca 5 km, är relativt trång och belägen mellan höjdområden som når ca 200 m över dalbotten.

Topogena kärr och platåformigt välvda mossar representativa för regionen finns i objekten Större ingående myrar är Salbomossen, Rödmyren, Rostamyren och myr vid Rostamossgruvan samt Komoramossen där även ett sträng-flarkkärr finns. Översvämningsskärr kantar långa partier av älvsträckan. Dessa liksom sluttande kärr och silängar har tidigare nyttjats för ängsbruk. Stora partier av objektet har ornitologiska värden. I Uttertjärnsområdet finns naturskogsartade partier med barrskog, lövbarrskog och granskog i branter. Gransumpskog, urskogsliknande bestånd samt fragment av brännor. Stort antal signal- och rödlistade arter, främst kryptogamer

Huvudkriterier: A, B, C

Stödskriterier: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9

Förutsättningar för bevarande: Ingen ytterligare täktverksamhet. Inga ingrepp i vattenföringen.

Risken för påverkan från ovanförliggande gruvavfall måste minimeras. Naturvårdsanpassat skogsbruk.

Säkerställande: Fem naturreservat återfinns i området: Brattforsen (14 ha), Övre Nittälvsdalen (83 ha), Mördarheden (36 ha), Kaljoxadalen (598 ha) och Nittälvsbrännan 105 ha.

Områdets huvuddrag: Nittälvsdalen är ca 20 km lång. Omkring Lilla Nitten i områdets absolut nordligaste hörn finns avlagringar från erosionsområdet för avloppet från Nittenissjön. N:s sydspets låg omedelbart nordväst om den nutida länsgränsen. Den övre delen av Nittälvsdalen, ca 5 km, är relativt trång och belägen mellan höjdområden som når ca 200 m över dalbotten. Eftersom det omgivande landskapet uppströms detta avsnitt är lägre och mindre kuperat framstår denna del som en genombrottsdal. Här finns flera forssträckor, bl a Brattforsen i ett kanjonartat parti i leptitberggrund. På denna sträcka finns endast mindre, dåligt sorterade supramarina isälvsavlagringar. Mellersta och nedre delen av dalen är 2-4 km bred och består huvudsakligen isälvsavlagringar. Älven slingrar här fram genom flacka isälvsavlagringar. Det finns även kuperade avsnitt med ås och åsgravar med sjö eller myr. På de plana och finkorniga södra delarna av dalen upptas stora ytor av myrmark. Störst är Römyren med 230 ha, ur vilken en svärm dyner sticker upp. Vid Salbosjön längst i S bildar sandfältet en kilometerlång sandstrand. Älvens vatten är ganska starkt brunfärgat.

Dalen är nästan fri från bebyggelse och präglas av olika slag av barrskogar och myrvegetation. Stora delar upptas av torr tallhed. I naturskogsartade tall- och granskogar förekommer mycket sällsynta hänglavor och veddskalbaggar. Älvstränderna kantas ofta av blåtåtel och pors. Vid Ö Älvhöjden i dalens övre del finns lokaler för fjälltolta och kransrams. Vid Brattforsen finns en intressant mossflora med bl a Harpanthus scutatus, Dicranodontium denudatum och Polytrichum alpinum. De stora myrarna, särskilt Römyren, har ett rikt fågelliv, med t ex 10-15 par ljungpipare, 10-15 par grönbena och orrspel med ca 60 tuppar. Småspov och slaguggla har visat sig i dalen, den senare häckande. Öring förekommer, men med starkare stammar bara i biflödena.

Objektet Römyren, Rostamyren och myr vid Rostamossgruvan är ett myrkomplex vars orördhet, storlek och komplexitet bidrar till dess värde. Objektet Salbomossens stora våtmarksområde har också höga ornitologiska värden.

Nordtjärnsälven är ett ca 5 km långt nästan helt orört biflöde som mynnar i Nittälven 2,5 km nedströms Brattforsen. N. är till största delen nedskuren i normal till blockig morän samt på vissa kortare sträckor i sandig morän respektive myrmark. Fallhöjden är nära 60 m med ställvis fritt forsande vatten. Älven fungerar som lek- och tillväxtområde för bäcköring.

Uttertjärnsområdet utgörs av tre berg och en dalgång med värdekärnor av naturskog utspridda över hela områdets ca 300 ha. Där finns brännor, fragment av lövbrännor, urskogsliknande talldominerade barrbestånd, senvuxna barrbestånd i höglägen, naturskogsartad barrskog, lövbarrskog och granskog i branta östdominerade lägen, samt gransumpskogar huvudsakligen i svackor i höjdlägen. Rik kryptogamflora, slaguggla, tretåig hackspett och nattskärna.

Anmärkningar: Nittälven ingår i naturvårdsöversikt (63:32, 63:88, 64:26, 64:28, 64:33).

Objektet Römyren, Rostamyren och myr vid Rostamossgruvan har VMI-ID 11E7J01. Römyren ingår i myrskyddsplan och naturvårdsöversikt (63:86). Bjurmossen har VMI-ID 11E7J06.

Orrtjärns mossen har VMI-ID 11E7J05. Salbomossen har VMI-ID 11E7J04 och ingår i naturvårdsöversikt (64:26). Havsjö mossen har VMI-ID 11E7J03 och ingår i naturvårdsöversikt (64:27). Komoramossen har VMI-ID 11E8I03 och ingår i naturvårdsöversikt (64:29). Andra våtmarker invnterade är VMI-ID 11E9I03, 11E9I04, 11E9I05 och 11E9I06. Nordtjärnsälven ingår i naturvårdsöversikt (63:108). Del av Uttertjärnsområdet i naturvårdsöversikt (63:89, II, 2b; 64:30, II, 2b; 64:31, II, 2b). Flera mindre områden ingår i Skogsstyrelsens biotopskydd av typen äldre naturskogsartade skogar.

Referenser:

- Magnusson N H & Lundqvist G, 1932: Beskrivning till kartbladet NYA KOPPARBERGET, SGU Ser Aa Nr 175
- Påhlsson I, 1973: Naturvårdsinventering i Nittälvsdalen, Länsstyrelsen i Örebro län.
- Ursberg K, 1976: Översiktlig naturinventering av Hällefors kommun, Länsstyrelsen i Örebro län.
- Ursberg K, 1976: Översiktlig naturinventering av Ljusnarsbergs kommun, Länsstyrelsen i Örebro län.
- Backéus I m fl, 1978: Skyddsvärda myrar i Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län.
- Sandgren L, 1982: Fågelmyrar i Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län, Publ.nr. 1982:1
- Länsstyrelsen i Örebro län, 1984: Naturvårdsöversikt Örebro län.
- Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige.
- Länsstyrelsen i Örebro län, 1995: Våtmarker i Örebro län, norra delen. Publ.nr. 1998:9.